

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Навчально-науковий інститут автоматики та електротехніки
Кафедра програмованої електроніки, електротехніки і телекомунікацій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Слобдян С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Наукове стажування

SCIENTIFIC INTERNSHIP

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

тип дисципліни обов'язкова
обов'язкова / виборча

мова(и) викладання українська
українська/англійська

Робоча програма навчальної дисципліни Наукове стажування є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 17 «Електроніка, автоматизація та електронні комунікації»

спеціальності 171 Електроніка

освітня програма «ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ»

"30" 05 2023 року. – 15 с.

Розробник: Дяконов О.С., к.т.н., доцент кафедри ПЕЕТ.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «НАУКОВЕ СТАЖУВАННЯ» узгоджено з гарантом освітньої програми.

Гарант освітньої програми «ЕЛЕКТРОННІ СИСТЕМИ» Рябенський В.М., д.т.н., проф.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «НАУКОВЕ СТАЖУВАННЯ» розглянуто на засіданні кафедри програмованої електроніки, електротехніки і телекомунікацій

Протокол № 11 від «06» 06 2023 р.

Завідувач кафедри ПЕЕТ Рябенський В.М. д.т.н., проф. Рябенський В.М.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «НАУКОВЕ СТАЖУВАННЯ» розглянуто методичною радою Навчально-наукового інституту автоматики та електротехніки

Протокол № 10 від «19» 06 2023 р.

Голова Жук Д.О. к.т.н., доц. Жук Д.О.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «НАУКОВЕ СТАЖУВАННЯ» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу Лабарткава А.В., к.т.н., доц.

Робоча програма навчальної дисципліни «НАУКОВЕ СТАЖУВАННЯ» затверджена Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 5 від «28» 06 2023 р.

Голова НМР НУК Савченко

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	6
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	7
3. Передумови для вивчення дисципліни	8
4. Очікувані результати навчання.....	8
5. Програма навчальної дисципліни.....	8
6. Форми та методи контролю.....	10
7. Методичні рекомендації	10
8. Вимоги до звіту.....	10
9. Підведення підсумків практики	11
10. Методичне забезпечення.....	14
11. Рекомендована література.....	15

ВСТУП

Анотація

Магістр – ступінь вищої освіти особи, яка на основі ступеня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для виконання професійних завдань та обов’язків (робіт) інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у різних сферах діяльності.

Наукове стажування студентів освітньо-професійної програми "Електронні системи" підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 171 – "Електроніка" галузі 17 – "Електроніка, автоматизація та електронні комунікації" Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова є невід’ємною частиною підготовки фахівців, основним завданням якої є практична підготовка. Воно проводиться на оснащених відповідним чином базах університету та на підприємствах, в організаціях і установах різних галузей господарства.

Практична підготовка, більше ніж інша форма навчального процесу, має потребу в конкретизації матеріалу, використанні діючих директивних, методичних і нормативних даних, а також в спеціалізації навчального матеріалу згідно профілю майбутніх фахівців.

За навчальним планом освітньо-професійної програми "Електронні системи" наукове стажування передбачена для студентів магістратури другого курсу (третій семестр) протягом восьми тижнів після літньої екзаменаційної сесії весняного семестру.

При організації та проведенні практики повинні бути створені умови, що забезпечують студентам закріплення теоретичних знань зі спеціальних предметів і набуття ними практичних навичок за спеціальністю.

Ключові слова: практична підготовка, база практики, звіт з практики.

Abstract

Master's degree - the degree of higher education of a person who, on the basis of a bachelor's degree, obtained a full higher education, special skills and knowledge sufficient to perform professional tasks and duties (works) of an innovative nature of the corresponding level of professional activity, which are provided for primary positions in various fields of activity.

The scientific internship of students of the educational and professional program "Electronic systems" of the second (master's) level of higher education specialists in the specialty 171 - "Electronics" branch 17 - "Electronics, automation and electronic communications" of the Admiral Makarov National Shipbuilding University is an integral part of training specialists, the main task of which is practical training. It is held on appropriately equipped bases of the university and at enterprises, organizations and institutions of various branches of the economy.

Practical training, more than any other form of the educational process, requires the specification of the material, the use of current directive, methodical and regulatory data, as well as the specialization of the educational material according to the profile of future specialists.

According to the curriculum of the educational and professional program "Electronic Systems", a scientific internship is provided for second-year master's students (third semester) within eight weeks after the summer examination session of the spring semester.

When organizing and conducting practice, conditions must be created to ensure that students consolidate theoretical knowledge in special subjects and acquire practical skills in their specialty.

Key words: practical training, practice base, practice report.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань 17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	Обов'язкова	Обов'язкова
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність 171 Електроніка Освітня програма Електронні системи	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –		3-й	3-й
		Лекцій	
		–	–
		Практичні, семінарські	
Загальна кількість годин 270		–	–
		Лабораторні	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – ; самостійної роботи студента – 27;		Освітній рівень: другий (магістерський)	Самостійна робота
	270 год.		270 год.
	Індивідуальні завдання: не передбачено		
	Вид контролю: – залік		
	Форма контролю: комбінована		

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Робоча програма "Наукове стажування" складена відповідно до освітньо-професійної програми "Електронні системи" щодо підготовки фахівців з вищою освітою за спеціальністю 171 – "Електроніка" галузі знань 17 – "Електроніка, автоматизація та електронні комунікації" другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Мета – узагальнити, систематизувати, закріпити і поглибити знання і практичні навички, отримані студентами у процесі навчання за профільюючими і загально інженерними дисциплінами; забезпечити практичну підготовку для інженерної діяльності; вивчити виробничо-господарську діяльність підприємства машинобудівної галузі (радіоелектронної промисловості); освоїти основні технологічні процеси; ознайомитися з будовою і принципом дії технологічного обладнання; набуті практичних навичок з професійної діяльності; ознайомитися зі структурою підприємства, організацією й виконанням проектно-конструкторських і технологічних робіт у бюро та відділах підприємства; набуті досвіду і навичок самостійного вирішення інженерних і виробничих задач зі спеціальності; набуті практичних навичок з конструювання деталей і пристроїв та розробки технологій їх виготовлення за допомогою комп'ютерних програм; зібрати матеріали, необхідні для виконання магістерської кваліфікаційної роботи згідно з індивідуальним завданням.

Завдання з наукового стажування формується виходячи з теми магістерської дипломної роботи і виданого керівником наукового стажування індивідуального завдання. Під час проходження стажування студент повинен ознайомитися з загальними принципами організації обслуговування пристроїв електронної техніки, зв'язку, організацією робіт з техніки безпеки та охорони праці. Студент повинен приймати участь в основних технологічних процесах при експлуатації електронного та телекомунікаційного обладнання: ремонті і технічному обслуговуванні електронної апаратури та апаратури зв'язку; перевірці на відповідність технічним вимогам апаратури; вимірюванні параметрів апаратури та ін.

Індивідуальні завдання на наукове стажування видаються насамперед з тематики спеціальних дисциплін, які вже вивчені студентами.

У результаті проходження наукового стажування у студентів повинні сформуватися наступні компетентності:

- ЗК4. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК7. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є: обов'язкові компоненти освітньо-професійної програми за перший рік навчання.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

- ПРН6. Забезпечувати професійний розвиток членів колективу з урахуванням світового рівня наукових та інженерних досягнень в сфері розробки та експлуатації електронних компонентів, пристроїв і систем.
- ПРН7. Здійснювати інформаційний та науковий пошук з використанням наукової, технічної та довідкової літератури, баз даних і знань, інших джерел інформації; критично осмислювати та інтерпретувати наявні знання та дані, формувати напрями досліджень і розробок з урахуванням вітчизняного й закордонного досвіду.
- ПРН8. Здійснювати та координувати розробку, підбір, використання та модернізацію необхідного обладнання, інструментів і методів при організації виробничого процесу з урахуванням технічних та технологічних можливостей, сучасних наукоємних методів, засобів та технічних рішень.

5. Програма навчальної дисципліни

Під час наукового стажування студенти отримують нові знання, уміння і навички, в основному при виконанні конкретних практичних завдань, тому праця студентів на штатних посадах (з оплатою або без оплати) є найбільш доцільною в порівнянні з проходженням науково стажування дублерами, по суті, сторонніми спостерігачами.

Під час наукового стажування студенти можуть залучаються адміністрацією для надання допомоги базі практики. Для того, щоб ця праця носила організований характер, можливість використання студентів для надання допомоги базі практики повинна бути відповідно оформлена з діючим законодавством з урахуванням того, що характер такої праці повинен строго відповідати профілю навчання і по тривалості не заважати виконанню навчальних завдань практики.

Під час наукового стажування студенти повинні строго виконувати прийняті на базі практики правила охорони праці і протипожежної безпеки з обов'язковим проходженням ними інструктажів (вступного і на кожному конкретному місці праці).

Індивідуальні завдання.

Індивідуальні завдання виконуються студентами з метою надбання під час стажування умінь та навичок самостійного розв'язання виробничих, наукових або організаційних завдань. Виконання одного або декількох індивідуальних завдань активізує діяльність студентів, розширює їх світогляд, підвищує ініціативу і робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Зміст індивідуальних завдань формується до початку практики, але може бути уточнений під час проходження практики керівниками від навчального закладу і бази практики. Типове індивідуальних завдання є таким:

1) Вивчити предметну галузь, що пов'язана з основними задачами та алгоритмами функціонування електронних пристроїв та систем, інформаційно-телекомунікаційних системи, принципами роботи радіозв'язку;

2) Вивчити структуру електронної та інформаційно-телекомунікаційної системи чи засобів радіозв'язку, механізми передачі, обробки і зберігання інформації в електронних та телекомунікаційних системах; методи проведення сервісного обслуговування обладнання.

3) Вивчити охорону праці та техніку безпеки на місці проходження практики.

Матеріали, отримані студентом під час виконання індивідуального завдання, можуть в подальшому бути використані для виконання дипломної роботи (проекту), для підготовки доповіді, статті або для інших цілей по узгодженню з кафедрою та базою практики.

Заняття та екскурсії під час наукового стажування.

Планування і проведення занять та екскурсій під час стажування здійснюється спільно з керівниками практики від вищого навчального закладу та бази практики, де здійснюється наукове стажування. Заняття під час стажування можуть проводитися у вигляді лекцій, семінарів, практичних і лабораторних робіт, які сприятимуть поглибленню теоретичного навчання з використанням матеріальних можливостей і готової продукції бази практики. Заняття повинні розкривати студентам перспективи розвитку спеціальності і готувати їх до вирішення інженерних та виробничих задач зі спеціальності. Для проведення таких занять необхідно залучати найбільш кваліфікованих вчених і співробітників бази практики. Екскурсії під час стажування проводяться з метою надбання студентами найбільш повної уяви про базу практики, її структуру, взаємодію її окремих підрозділів, діючу систему управління. Для поширення світогляду і ерудиції студентів екскурсії доцільно проводити не тільки на базі, де вони проходять стажування, але і на інших підприємствах, організаціях і закладах суміжних галузей.

Кількість годин, що відводиться на заняття та екскурсії для студента, не повинна перевищувати тридцяти годин на тиждень.

6. Форми та методи контролю

В навчальному закладі й на базі практики прийнята система поточного та підсумкового контролю виконання окремих розділів і всієї програми наукового стажування. На базах практик існує установлений режим праці, можливий контроль часу початку та закінчення роботи (табелювання), правила ведення поточних записів і складання підсумкового звіту з наукового стажування. Результати поточного та підсумкового контролю виконання окремих розділів і всієї програми наукового стажування фіксуються у відповідному звіті.

Основними методами навчання є репродуктивний, евристичний та дослідницький.

Форми оцінювання: письмовий контроль та самоконтроль.

7. Методичні рекомендації

Для виконання програми з наукового стажування студентам потрібно виконати індивідуальне завдання та звіт. Звіт з наукового стажування оформлюється кожним студентом індивідуально у вигляді текстового документу на зброшурованих аркушах формату А4 (297x210 мм) відповідно з міждержавним стандартом ЕСКД «Загальні вимоги до текстових документів» (ДОСТ 2.105-95), який уведений у дію у якості державного стандарту України наказом Держстандарту України від 27.06.1996 №259 з 01.07.1997. Звіт складається з таких розділів: титульний аркуш; анотація; зміст; перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (наводиться у разі необхідності); вступ; розділи основної частини; висновки; список використаних джерел; додатки. Список використаних джерел або список використаної літератури повинен відповідати стандарту ДСТУ ДОСТ 7.1:2006 (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання). Кожний розділ потрібно починати з нової сторінки. Після проходження практики студенту необхідно захистити звіт з практики.

8. Вимоги до звіту

В звітах повинно бути коротко і конкретно описана робота, особисто виконана студентом. В звітах не повинно бути дослівного переписування матеріалів баз практики (історії бази, технічних описів тощо), а також цитування літературних джерел.

Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики і підготовки звіту, студентам в кінці практики відводиться 2-3 дні.

Складений студентом звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Аркуші звіту повинні бути зшиті.

У випадку, коли студент проходить наукове стажування за угодою з підприємством, зміст наукового стажування може складатись індивідуально з урахуванням угоди на цільову підготовку.

Звіт перевіряється і затверджується керівниками наукового стажування від бази і навчального закладу.

9. Підведення підсумків наукового стажування

Оцінювання якості виконуваних робіт ведеться керівником наукового стажування від підприємства, про що робиться відповідний запис у щоденнику практиканта. Оцінка якості виконання звіту ведеться керівником наукового стажування від навчального закладу, з урахуванням повноти відповідей на поставлені питання, згідно завдання і дотримання вимог існуючих стандартів, щодо оформлення текстових документів.

Залік з наукового стажування встановлюється за підсумком балів по модулях практичного блоку, теоретичного блоку і блоку звітності. Щоденник з наукового стажування повинний мати наступну структуру:

1. Титульний аркуш;
2. Відомості про базу практики (господарство, підприємство, організацію, установу);
3. Виробнича робота;
4. Індивідуальне завдання студента;
5. Побажання студента за підсумками наукового стажування;
6. Відгук про проходження наукового стажування студентом.

Усі розділи заповнюються безпосередньо студентом за винятком відгуку. Щоденник повинен мати підписі студента, керівника наукового стажування від бази практики, керівника бази практики, керівника наукового стажування від навчального закладу. Підпис керівника бази практики завіряється печаткою. Щоденник може бути оформлений на аркушах стандартного формату А4.

Структура залікового кредиту з наукового стажування

Модуль	Види робіт	Форма звітності	Кількість балів
1	Інструктаж з порядку проходження наукового стажування та з охорони праці і безпеки життєдіяльності. Отримання звітної та методичної документації. Прибуття на базу практики, зустріч із керівництвом, ознайомлення із історією, структурою, роботою, організацією питань охорони праці. Підготовка та оформлення звіту із проходження наукового стажування. Робота із літературою, пошук матеріалів до звіту та індивідуальному завданню	Журнал інструктажу з питань охорони праці. Журнал обліку видачі завдання на наукове стажування. Щоденник з наукового стажування.	0..10
2	Виконання робіт під час наукового стажування	Щоденник з наукового стажування. Відгук керівника наукового стажування від бази практики.	0..30

3	Підведення підсумків проходження наукового стажування. Підготовка та пошук матеріалів для формування звіту із проходження наукового стажування. Оформлення щоденнику, звіту та індивідуального завдання. Надання звітної документації на рецензування керівнику наукового стажування від навчального закладу.	Щоденник з наукового стажування. Звіт із проходження наукового стажування.	0..10
4	Захист звіту з наукового стажування	Щоденник з наукового стажування. Звіт із проходження наукового стажування. Залікова відомість	0..50
Всього балів			100

Критерії оцінювання:

Модуль 1.

8-10 балів – студент вчасно прибув на базу практики, пройшов інструктаж з охорони праці, отримав звітну та методичну документацію, отримав індивідуальне завдання на практику; виконав пошук матеріалів до звіту.

5-7 балів – студент не вчасно прибув на базу практики, але пройшов інструктаж з охорони праці, отримав звітну та методичну документацію, отримав індивідуальне завдання на практику; виконав пошук матеріалів до звіту.

3-5 балів – студент не вчасно прибув на базу практики, але пройшов інструктаж з охорони праці, не отримав звітну та методичну документацію, отримав індивідуальне завдання на практику; виконав пошук матеріалів до звіту.

0-2 балів – студент не вчасно прибув на базу практики, але пройшов інструктаж з охорони праці, не отримав звітну та методичну документацію, не вчасно отримав індивідуальне завдання на практику та не виконав пошук матеріалів до звіту.

Модуль 2.

25-30 балів – повне виконання вимог керівника наукового стажування; відсутність запізнень і пропусків, порушень техніки безпеки та трудової дисципліни; студент продемонстрував високий рівень виконання програми наукового стажування.

20-24 балів – виконання вимог керівника наукового стажування в міру можливості; відсутність запізнень і пропусків, порушень техніки безпеки та трудової дисципліни; студент продемонстрував високий рівень виконання програми наукового стажування.

10-19 балів – виконання вимог керівника від бази практики в міру можливості, часті запізнення (1-3 рази) і пропуски занять (1-2 рази) за час проходження стажування без поважної причини. Студент пройшов інструктаж з

охорони праці, не отримав звітну та методичну документацію, отримав індивідуальне завдання на наукове стажування; виконав пошук матеріалів до звіту.

0-10 балів – ігнорування вимог керівника наукового стажування, часті запізнення (4 і більше разів) і пропуски занять (4 і більше разів) за час проходження стажування без поважної причини, не виконання програми стажування, його цілей і завдань, грубі порушення якості та строків надання звітних документів.

Модуль 3.

8-10 балів – студент вчасно оформив щоденник, звіт та індивідуальне завдання; надав звітну документацію на рецензування керівнику наукового стажування від навчального закладу.

5-7 балів – студент вчасно оформив щоденник, звіт та індивідуальне завдання; надав звітну документацію на рецензування керівнику наукового стажування від навчального закладу, але припустив незначні недоліки в оформленні.

3- 5 балів – студент не вчасно оформив щоденник, звіт та індивідуальне завдання; надав звітну документацію на рецензування керівнику наукового стажування від навчального закладу

0-2 балів – студент не вчасно оформив щоденник, звіт та індивідуальне завдання; не надав звітну документацію на рецензування керівнику наукового стажування від навчального закладу

Модуль 4.

45–50 балів – студент логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті знання практичного матеріалу; щоденник наукового стажування та звітні документи представлено вчасно; усі питання в звіті розкрито повністю; індивідуальні завдання виконано на високому рівні; звіт захищено без зауважень; характеристика від керівника наукового стажування відмінна, студент демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

40–44 балів – студент аргументовано викладає матеріал, має практичні навички; щоденник наукового стажування та звітні документи представлено вчасно; виконано всі завдання, але мають місце незначні помилки і зауваження; індивідуальні завдання виконано; звіт захищено добре, характеристика практиканта від керівника наукового стажування позитивна.

35–39 балів – студент щоденник наукового стажування та звітні документи представив невчасно; у звіті розкрито більшість питань, індивідуальні завдання виконано, але з окремими помилками і недоліками, звіт оформлено і захищено на недостатньо високому рівні, характеристика практиканта від керівника наукового стажування позитивна, але містить зауваження.

30–34 балів – студент щоденник наукового стажування та звітні документи представив невчасно; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, більшість завдань у звіті не розкрито,

виконання індивідуального завдання носить формальний характер, щоденник наукового стажування та звітні документи оформлені недбало; при захисті звіту студент не впевнений у відповідях, не має твердих знань; характеристика практиканта від керівника наукового стажування в цілому задовільна.

25–29 балів – студент непереконливо відповідає на питання; щоденник наукового стажування та звітні документи представлено невчасно; додаткові питання викликають невпевненість; усі завдання виконано формально; щоденник наукового стажування та звітні документи оформлені недбало; студент при захисті звіту не впевнений у відповідях, не має твердих знань, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх з майбутньою діяльністю; характеристика практиканта від керівника наукового стажування задовільна.

1–24 балів – студент не представив щоденник наукового стажування та звітні документи або представив їх невчасно, не відповідає на питання щодо бази практики, майже не орієнтується в звіті, практичні навички не сформовані; характеристика практиканта від керівника наукового стажування незадовільна.

Залік з наукового стажування виставляється згідно до загальної шкали оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка (для заліку)
90- 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	B	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

До методичного забезпечення наукового стажування відносяться комплекс навчально-методичного забезпечення наукового стажування, нормативні документи; методичні вказівки; робоча програма наукового стажування.

11.Рекомендована література

1. Ковальчук, В.В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник / В.В. Ковальчук. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 206с.
2. Крушельницька, О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / Крушельницька О.В. – К.: Кондор, 2006. – 206с.
3. Кушнарєнко, Н.М. Наукова обробка документів: підручник /Н.М. Кушнарєнко, В.К. Удалова. – 2-ге вид., випр. і допов. – К.: Знання, 2004. – 331с.
4. П'ятницька-Позднякова, І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 115с.
5. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2002.
6. ЕСКД «Загальні вимоги до текстових документів» (ДОСТ 2.105-95).
7. ДСТУ ДОСТ 7.1:2006 (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання).
8. ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. – К.: Держстандарт України, 1995. – 36с.
9. ДСТУ 3582-97. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги і правила. – К.: Держстандарт України, 1998.